

Hovoríme o rodine XIX. – O jej hierarchickom rozmere

Mors sola

Báseň: Prevrátená

Do pamäti a pamätníka

V rodinnej škole – XIX. kapitola

- Učme deti láske

XIX. Hovoríme o rodine,

ako o domácej cirkvi, ktorá musí byť, ako každá iná, usporiadaná nielen bratsky, ale aj hierarchicky.

Vieme, že téma o hierarchickom usporiadaní rodiny je pre mnohých dnes čímsi nepríjemným. Ale kto chce zostať verný Bohu a Cirkvi a vnieť do svojej domácnosti trvalý pokoj a pravú radosť, nebude sa tejto téme vyhýbať.

Zaiste nikto nemá námietky, keď ide o podriadenosť detí. Tu sú všetci presvedčení, že deti majú poslúchať svojich rodičov. No nie sú všetci zajedno tam, kde sa tvrdí, že aj žena má poslúchať svojho muža.

A s touto nejednotou sa žiaľbohu stretávame už aj medzi pokrstenými, ktorí chodia na vyučovanie i na liturgiu a myslia si o sebe, a niekedy aj nahlas, že tvoria kresťanský normál.

Budeme sa musieť trochu dlhšie zdržať pri tejto otázke, aby sme poukázali na príčiny, pre ktoré tento problém vzniká, a poukázali aj spôsoby a prostriedky, ktorými sa rieši.

Že hierarchické usporiadanie rodiny je predovšetkým problémom ženy, to vari netreba dokazovať. Ale že má podriadenosť ženy aj medzi mužmi odporcov, to zasa treba pripomenúť. Ale treba ešte aj to dodať, že je to problém viac praktický, ako teoretický.

Prvý odpor ženy proti podriaďovaniu sa svojmu mužovi vychádza z toho istého prameňa, z ktorého pochádzajú všetky neposlušnosti aj u muža, t.j. zo slobodnej ľudskej vôle.

Sloboda vôle je zaiste najväčší Boží dar, ktorý robí človeka človekom. Keď poslúchame, máme dojem, akoby sme sa oň oberali a stávali sa čímsi menej, akoby sme tým strácali svoju ľudskú dôstojnosť. Pripusťme, že Boh, ktorý nám dal tento dar, má naň nárok.

Má a uplatňuje ho.

Buď priamo, keď nám dáva svoje príkazy a zákazy, alebo aj nepriamo cez ľudí, ktorých si vybral za zástupcov. Takýmto zástupcom Boha v rodine je pre ženu jej muž. „On bude vládnuť

nad tebou...“, povedal jej Boh už tam na začiatku v raji.

Nepochopenie tohto poriadku býva u ženy prvým a najhlavnejším zdrojom ťažkostí pri podriadení sa. Druhým je pohlavný antagonizmus. Hoci podľa Božieho poriadku je žena rovná v dôstojnosti mužovi, podľa toho istého poriadku je na ňom závislá a stále potrebuje oňho sa opierať.

V tejto túžbe po mužovi, ktorú do nej vložil Boh, pridružuje sa v jej srdci aj druhá túžba, túžba po mužstve, snaha vyrovnat' sa mu, byť ako on. Keď to nejde, pociťuje to ako krivdu a požadovanú poslušnosť ako schvaľovanie tejto krivdy.

Tretím zdrojom ženského odporu proti podriadenosti býva muž sám. Ak nehľadí na svoju ženu ako na Božie dieťa, je celkom správne, ak si manželka bráni túto dôstojnosť, pokiaľ, pravdaže v tejto sebaobrane nezachádza do neposlušnosti.

A správne je aj to, ak manželka chce uplatniť aj svoju zodpovednosť pri splňaní spoločnej úlohy v rodine, pokiaľ svoje úsilie o zodpovednosť nemení na zápas o kormidlo.

Ženské odpory proti podriadenosti nezostávajú v spoločnosti izolované. Organizujú sa. Šíria sa a propagujú pod menom feminizmu, emancipácie, zamestnanosti ženy alebo pod menom oslobodenej domácnosti.

No a k akým strašným poníženiám vedie ženu túžba po povýšení, to dnes každý vie. A kto by to nevedel, tomu to povie pornografia, móдне odhaľovanie a mužské opovrhovanie tou, ktorá chcela kohosi ovládnuť a stratila pritom to, čím jedine mohla víťaziť - svoju ženskú česť.

A povedia o tom veľa aj šíriace sa rozvody. Mnohé z nich vznikajú totiž zo ženskej túžby po samostatnosti. Smutné je, že s emancipáciou a feminizmom sa stretáme už aj v mnohých kresťanských rodinách. Vzájomný vzťah manželov sa vyjadruje napríklad takto: Poslúchame sa navzájom... Alebo môj muž je hlavou rodiny, ale ja som krk... To znamená: Ja otáčam hlavou a nakláňam ju kam chcem...

Čo tu povedať?

Ako vieme, centrom prichádzajúcich a vychádzajúcich signálov

pre celé telo je hlava. V nej sa rozhoduje o tom, čo treba robiť a čoho sa chrániť, aby celok neutrpel, aby sa nepoškodil.

Signály prechádzajú síce krkom, ale z hlavy... Ak si krk osvojuje hýbať hlavou, tak zaiste len preto, že v ňom nie je rozumové centrum. A čuduj sa svete, propagácia ženskej nezávislosti ide až tak ďaleko, že využíva vo svoj prospech aj taký dokument, ako je *Familiaris consortio*. Zdôrazňuje vraj len bratský rozmer v domácej cirkvi. O hierarchickom mlčí...

Áno. Takých výrokov, ktoré by odporúčali podriadenosť ženy, nie je v tejto exhortácii mnoho. Učiaca Cirkev nezdôrazňuje teda v tomto svojom dokumente podriadenosť ženy mužovi.

To je pravda. Ale načo by to robila? Či nie je dost' výrokov týkajúcich sa tohto predmetu v Božom slove? Pripomeňme si aspoň niektoré. Najprv Petrov. Vo svojom prvom liste píše: „Ženy, buďte poddané svojim mužom, aby aj takí, čo neveria v Božie slovo, dali sa bez slov získať vašim chovaním“ (5, 1).

A v Pavlovom liste Efezanom čítame: „Ženy nech sú poddané svojim mužom, ako Pánovi, lebo muž je hlavou ženy, tak ako Kristus je hlavou Cirkvi. Ako je Cirkev poddaná Kristovi, tak nech sú ženy svojim mužom vo všetkom.“

V liste Korint'anom ten istý apoštol píše: „Chcem, aby ste vedeli, že hlavou každého muža je Kristus, hlavou ženy je muž“ (I Kor. 11, 3).

A v prvom liste Timotejovi pokračuje: „Žena nech sa učí v tichosti a v úplnej poddanosti. Žene nedovoľujem vyučovať, ani panovať nad mužom“. Nazdávame sa, že tí, čo sa odvolávajú na *Familiaris consortio*, nechcú tvrdiť, že Kristova nevesta sa stala v tomto dokumente nevernou svojmu Ženíchovi a prestala ho v tomto bode poslúchať...

A potom: *Argumentum ex silentio non valet* - hovoria teológovia. Ak sa o niečom nehovorí, neznamená to ešte, že sa to popiera. Buďme presvedčení, že ako Boh, tak aj jeho Cirkev si vrelo prajú, aby sa rodina usporiadala nielen bratsky, ale aj hierarchicky.

A berme na vedomie - hovorí Larry Christenson -, že sme sa

dali už zviest' satanovi, ak v podriadenosti ženy vidíme diskrimináciu.

MORS SOLA

Katarína Jagellová bola manželkou finskeho vojvodu Jána Vasu. Nepriateľskí Švédi vojvodu zajali a odsúdili k doživotnému žaláru. Katarína sa odobrала chytro k švédskemu kráľovi do Štokholmu a prosila:

„Veličenstvo, dovoľte mi, aby som svojho manžela smela nasledovať do väzenia“.

„Ale, pani moja“ - zvolal kráľ, - „čo vám to napadlo? Viete, predsa, že váš muž už nikdy neuvidí denného svetla?“

„Áno, Veličenstvo, viem.“

„A viete aj to, že odteraz už sa nebude s ním zaobchodiť tak, ako s vojvodom, ale ako s väzňom, buričom, ktorý urazil kráľa?“

„Viem to, Veličenstvo. Avšak predsa, či je na slobode, alebo vo väzení, či je vinný alebo nevinný, Ján Vasa ostane vždy mojím manželom...“

Tu sa kráľovo srdce obmäkčilo: „Ale, pani moja“, odpovedal - „myslím, že po odsúdení tohoto buriča nič vás už k nemu neviaže... Po všetkom, čo sa stalo, ste opäť slobodná...“

Katarína na to sňala z prsta obrúčku a povedala: „Veličenstvo, prečítajte si to!“

Do obrúčky boli vryté dve slová: „Mors sola“ - „Len smrť“.

A Katarína vstúpila do väzenia za svojím mužom a prežívala s ním v žalári 17 rokov. Konečne kráľ zomrel a Ján Vasa bol opäť slobodný.

Mors sola! - len smrť ma od neho odlúči. Či je zdravý alebo nemocný, väzeň alebo slobodný, bohatý alebo chudobný, silný alebo chorľavý, pekný alebo znetvorený, milý alebo náladový - všetko jedno: on je mojím mužom, okrem smrti nič ma od neho neodlúči!

Mors sola - Len smrť! - To je neviditeľný nápis na každej sobášnej obrúčke.

Prevrátená

Prasknuté prstene navliekajú
na otázniky za slovom: prečo.

Divíš sa paragrafom háju?

V studených hniezdach

hladné vtáčky lkajú.

Rozumieš z toho hlasu niečo?

Ako to, praskla obruč autority?

Sloboda spala so satanom,

už sa množí...

Keď žena prvé husle chytí,

mnohí sú potom nimi zbití,

búra sa poriadok - ten Boží.

Poslušnosť Bohu Adam podceňuje.

Načo sa starať? - Zariadi to žena...

tá mu to zráta, keď ňou živel zalomcuje.

Pád mnohej rodiny až potom tu je,

keď už je ona v grunte prevrátená.

DO PAMÄTI A PAMÄTNÍKA

V jednej rodine hádka bola neznámym pojmom.
Ona si robila, čo chcela.
A on tiež robil, čo ona chcela.

Tragédia je, keď muž ovláda sedem rečí a manželka ho
nepustí k slovu.

Ktosi tvrdí, že jedna hádka so ženou ho stojí viac energie,
ako päť tlačových konferencií.

Dve hlavy sú viac ako jedna, ale nie v jednej rodine.

V rodinnej škole

Kapitola 19.

Učme deti láske k sebe aj tým, že ich navykáme hrať sa.

Zvieratá pripravujú hrou mláďatá na úkony, ktorými si raz budú zaoštarovať živobytie a brániť sa proti škodcom.

A ako každé mláďa, tak aj to ľudské, je od prírody hravé.

A rodičia by mu aj pri tom mali pomáhať.

Zvieratá vyberajú hru pre svoju mlad' inštinktom.

Ľudia by si tu mali poslúžiť rozumom.

A mali by si pre svoje dieťa voliť len také hry, ktoré neprinášajú nebezpečenstvo a pritom najviac pomáhajú rozvíjať telo i dušu.

V prvých mesiacoch sú to hrkálky v žiarivých farbách, ktoré narážajú na sluch i zrak dieťaťa a nútia ho otáčať hlavou, siahať rukou alebo radostne kopat' nôžkami.

Neskoršie sú to napríklad stavebnice, ktoré upútavajú jeho pozornosť, učia ho kombinovať a pritom aj hýbať sa. Aj modelovanie a kreslenie mu pomáhajú rozvíjať tvorivé schopnosti.

Čo sa hračiek týka, skúsenosť nepotvrďuje, že tie najdrahšie sú najlepšie.

Tie drahé hovoria síce veľa o láskavom ockovi alebo o štedrej tete, ale veľmi málo o múdrom ockovi a múdrej tete.

Najdlhšie a najosožnejšie sa dieťa dokáže pobaviť s takými hračkami, pri ktorých môže uplatniť svoju predstavivosť a tvorivosť.

Keď je samé, vie sa pohovárať s bábikou alebo s macom – medveďom.

S traktorom alebo s automobilovou formulou sa neporozpráva a pištoľ mu málo poslúži pri nacvičovaní medziľudských vzťahov.

Prvým športom dieťaťa bývajú skoky, preteky a lezenie po

nábytku.

Ďalším je kolobežka a bicykel.

Škola mu otvára cestu k novej užitočnej zábave – k čítaniu.

No rodič by si mal bedlivo všímať, čo jeho dieťa číta, aké obrázky pozerá a aký vplyv má naň tento nový druh zábavy. Dobrý výber kníh a filmov pomáha dieťaťu tvoriť si kritérium, podľa ktorého bude neskôr odmietat' to nevhodné a vyberat' len to, čo je dobré.

K tomu však patrí poznámka, že prehojné čítanie a časté sedenie pred filmovým ekranom alebo televíznou obrazovkou oslabujú jeho pamäť, vedú ho do vymysleného sveta a budia nespokojnosť i rozčarovanie pri návrate do toho skutočného, do sveta povinností a bežných medziľudských vzťahov.

Posledným a veľmi osvedčeným prejavom snahy o lásku k sebe je kolektívna hra, pri ktorej sa dieťa navyká ovládať city víťaza i porazeného. Kolektívnou hrou si cvičí svaly i um, zoceluje si vôľu, navyká sa prinášať obety za česť kolektívu, spolupracovať kvôli jeho víťazstvu, a kde treba, aj športovo odpúšťať.

Nie sú dobrými vychovávateľmi tí, čo nedoprajú svojim deťom dosť hry.

Ale ani tí zaveľa nestoja, čo im doprajú akúkoľvek hru, nestarajúc sa, v akom smere hra pôsobí na tie ich schopnosti, ktorými si majú raz brániť život tela i duše proti škodcom. a brániť sa proti škodcom.